

Preken biskop Ole Kristian Bonden
Påskedagsgudstjeneste i Hamar domkirke
9. april 2023

Kjære Hamar menighet! Kristus er oppstanden!
Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle!

Det er både alvor og jubel, undring og usikkerhet på påskedag.
Kvinnene ved graven er både redde og glade. Og vi feirer påske med uro og forventning.
Evangeliet bryter inn og skaper oppstandelse og håp på påskedag også i år.

For det er krevende tider.

Det kan kanskje virke fjernt når jeg går på ski i solfylte påskedager på soltærte flak av snø over Hedmarksvidda og gleder meg over livet og lyset. Eller vi koser oss i solveggen i vår egen lille verden med kryssord og appelsin. Men det er krevende tider.

Vi vet det godt. En verdenspandemi var ikke riktig over, før den ble avløst av krigen i Ukraina. En ny krig ga oss nye flyktninger. Et nytt alvor.

Krig i Europa, startet av et av våre naboland, bringer oss nærmere på de ødeleggende kreftene i verden. Dødskreftene som kjemper mot livet. Mørket mot lyset.

Det hverdagslige i livsdramaet tydeliggjøres for oss.

Vi fikk strømpriser vi knapt har sett før. Maten ble dyrere. Og renta stiger.

Bekymringer for at pengene ikke strekker like langt som før oppleves kanskje som smått.

Det kunne vært så mye verre.

Men det har kommet et nytt alvor og usikkerhet over tilværelsen.

Det merker vi ikke minst på våre unge, som uttrykker uro og redsel. Som famler etter håp.

Mot dette har vi glimt av lys. Vi kan se at det gode virker i verden.

Vi ser mennesker som bygger opp, og står opp mot, det og de som bryter ned.

Vi kan ane sennepsfrøet som har falt til jorda og som skal bli Guds rike.

Se det vokser og gror etter is og kulde.

Påsketidas drama strekker seg fra palmesøndagens triumfferd, gjennom Jerusalems gater, til skjærtorsdagens fellesskap ved bordet, via ei våkenatt som leder til langfredagens fornedrelse og død på korset.

Lukas bringer oss til tidlig søndag morgen.

Det har gått kort tid fra arrestasjonen, dommen og korsdøden.

Vi er i det mørkeste mørke, men lyset er i ferd med å bryte fram på den nye dagen.

Vi kan tenke oss hvordan sjokket og sorgen sitter i kroppene.

Maria Magdalena, Johanna og Maria, Jakobs mor, sammen med andre kvinner kommer til graven ved daggry. De har med stor omsorg forberedt seg på å stille Jesu døde kropp.

De hadde laga i stand velluktende oljer, og var forberedt på å se sin mester – sin venn - død. Men de var ikke forberedt på at steinen var rulla fra gravkammeret. Grava er tom! Men hva betyr det?

Ei tom grav er egentlig ikke bevis for så mye mer enn at den døde ikke er der lenger. Plutselig stod to menn hos kvinnene. Kvinnene «...ble forferdet og bøyd seg med ansiktet mot jorden. Men mennene sier til kvinnene: «Hvorfor leter dere etter den levende blant de døde?» Forferdelse og forvirring. Men budskapet skaper noe mer. Lyset skimtes. Da husket de hans ord. De gjenkjenner Mesterens stemme. Jesus skulle vært død, men er levende.

Påskeevangeliet kaster et bestemt lys over mennesket og verden i dag. Et lys som ikke har opphav hos mennesket selv, men hos Gud – skaperen av liv og lys. Påskedagslyset skinner over alt det skapte. Det trenger seg fram fra den mørkeste indre langfredagshule og overvinner døden. Vi ser det rundt oss på alle kanter i disse dager. Det går ikke an å holde lyset tilbake. Det går ikke an å holde våren tilbake. Det går ikke an å holde livet tilbake. Kristen tro er trassig og håpefull. Den insisterer på å tro at livet vinner. Det gjelder selv i årets krigspåske. Og spesielt gjelder det når døden står for døra og banker. «*Påskemorgen slukker sorgen, slukker sorgen til evig tid.*» Den har gitt oss lyset og livet!

Jesus var et sårbart menneske, akkurat som oss. Det skulle ikke mer til enn et kors og noen spiker i henda på feil folk før hans visjon om Guds rike brutalt ble avbrutt. Okkupasjonsmakta også den gangen gjorde som okkupasjonsmakter gjerne gjør, den slo ned motstanden med vold og tortur. Menneskets sårbarhet og menneskets grusomhet er begge drivende faktorer i påskefortellingene. Og i dag handler det om oss i våre liv og i vår verden.

I Jesu oppstandelse kan vi gjenkjenne kjærlighetens og livets seier over dødskreftene. Det som vekker håpet i oss, som det gjorde hos kvinnene og disiplene og den første kirke. «Steinen som bygningsmennene vraket er blitt hjørnestein» hadde de sunget i århundrer fra salmenes bok. Nå bygget de videre på Jesu liv og kjærlighet. Steinen var rullet vekk fra graven. De kunne feste livet til en kjærlighet der Guds nåde og barmhjertighet ikke bare er det første ordet – skaperordet – men også har det siste ordet. «Det bli lys!» Og det blir lys.

De ødeleggende kreftene som finnes i verden, har ikke det siste ordet. For det er lett å konstatere at det finnes ødeleggende krefter i denne verden.

Det kan være krefter i naturen, men også det vi mennesker får oss til å gjøre mot hverandre, og mot naturen.

Påskeevangeliet slutter ikke ved graven.

Lukas forteller at de vendte tilbake fra graven for å fortelle det til disiplene.

De trodde ikke på kvinnene. Likevel, samme dag skjer det. På vei til Emmaus.

En fremmed slår følge med et par av dem på veien.

Gjennom vandringen sammen, samtalen og måltidet, gjenkjenner de den oppstandene Jesus Kristus. «Da ble øynene deres åpnet, så de kjente ham igjen», står det.

Slik viste han seg for mer enn fem hundre søsken på en gang, forteller Paulus.

Og videre for alle etterfølgerne – også meg, sier Paulus, som ikke er verdig å kalles apostel.

Også han gjenkjente Guds nåde og barmhjertighet i møte med evangeliet om den korsfestede og oppstanden Jesus Kristus. Gjenkjente Mesterens stemme.

Også vi, i møte med verden slik den er, i møte med fremmede og flyktninger, sørgende og lidende. I møte med vår egen frykt og uro, håp og forventninger.

I møte med livet og døden kan vi gjenkjenne den korsfestede og oppstandene Jesus Kristus.

Også våre liv er en vandring gjennom lys, skygge og mørke.

Lysstyrken vil variere. Men vi vandrer ikke alene.

Det gjorde sterkt inntrykk da Kong Harald henvendte seg spesielt til de unge i sin nyttårstale og sa:

«Det er ikke noe sykt eller unormalt ved å ha det vondt i perioder, å være lei seg og føle at man ikke strekker til. Sånn er det for oss alle – gjennom hele livet.

Det er kanskje ekstra viktig å si dette nå -. Når det er krig i Europa, vanskelige tider i Norge, og mennesker sliter: Både verdenshistorien, Norges-historien og enkeltmenneskers livshistorier er fulle av fortellinger om å falle – og å reise seg igjen. Dette er historiens og livets egen rytme. Vi faller, og vi reiser oss igjen, men vi klarer det sjelden alene. Vi trenger hverandre. Og vi må løfte blikket. Både ut av landet, i solidaritet med andre mennesker. Og i våre egne liv.»

Jesu død viser hvordan det gode brytes ned av det onde.

Jesu oppstandelse viser at Gud er livets Gud.

Vi har alle del i det som motarbeider det gode.

Vi har alle muligheten til å gjøre det gode. Og vi har del i Jesu seier.

I dette har vi alle muligheten til å ta livets side i den daglige kampen mot det som står mot visjonen om Guds rike. Også våre liv og vår verden er liv og verden i lys av oppstandelsen.

Det er håp! Og vi gjenkjenner det i påskens evangelium.

Enten det er på vei til graven i sorg og fortvilelse, eller på vei innover Hedmarksvidda, i glede over livet og lyset. Dikteren Hans Børli oppsummerer det slik:

*Livet reiser sitt krav.
Oppstandelsens evige under
bruser i telens grav.*

*Se, soltærte flak av snø
lyser som avlagte likklær.
Livet skal aldri dø -!*

*Vårvindens vennlige sus
stiger som Mesterens stemme
ved vegen til Emmaus.*

God påske!

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var, er og være skal en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.